

Valtuusto

04.12.2025

Kokoustiedot

Valtuusto

Aika 04.12.2025 klo 16.00 - 18.23

Paikka Valtuustotalo, Espoonkatu 5

Läsnä

Hyrkkö Saara	puheenjohtaja	
Aaltonen Juri	valtuutettu	
Ahonen Emmi	valtuutettu	
Alaviiri Kaisa	valtuutettu	
Ali Habiba	valtuutettu	saapui klo 16.13 § 163
Aro Olli	valtuutettu	
Cederlöf Karin	valtuutettu	
Elo Simon	valtuutettu	saapui klo 16.43 § 163
Elo Tiina	valtuutettu	
Erämaja Elias	valtuutettu	
Fagerström Neera	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Malkamäki Marianna, saapui klo 17.06 § 163
Gestrin Christina	valtuutettu	
Grönroos Simo	valtuutettu	
Guzenina Maria	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Rönni-Sällinen Annika
Gästrin Eva-Lena	valtuutettu	
Halkosaari Tommi	valtuutettu	
Havu Isto	valtuutettu	
Hietanen-Tanskanen Ira	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Morbin Petra, poistui klo 16.30 § 163, kun Hietanen-Tanskanen Ira saapui
Hokkanen Ari-Pekka	valtuutettu	
Holma Jussi	valtuutettu	saapui klo 16.12 § 163
Hopsu Inka	valtuutettu	
Hukari Hanna	valtuutettu	
af Hällström Nina	valtuutettu	
Immonen Ella	valtuutettu	
Juuti Sini	valtuutettu	
Juvonen Arja	valtuutettu	
Järvenpää Kaarina	valtuutettu	
Kajava Henna	valtuutettu	
Karimäki Johanna	valtuutettu	
Katainen Mervi	valtuutettu	
Kauma Pia	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Stenholm Elena, poistui klo 17.34 § 163, kun Kauma Pia saapui

Kauste Mika	valtuutettu	
Keisteri-Sipilä Elli	valtuutettu	
Kerola Hannele	valtuutettu	
Kilpijoki Kerttu-Liisa	valtuutettu	
Kokko Elina	valtuutettu	
Kurri Vanessa	valtuutettu	
Kurronen Sanna	valtuutettu	
Laakso Mikko	valtuutettu	
Laakso Ville	valtuutettu	
Laiho Mia	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Ruoho Veera
Laine Aino	valtuutettu	
Lievonen Mikko	valtuutettu	
Linnell Jarno	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Paldanius Martti
Lindholm Julia	valtuutettu	
Markkula Markku	valtuutettu	
Marttila Helena	valtuutettu	
Miettinen Anja	valtuutettu	
Mäkäräinen Karoliina	valtuutettu	
Nevanlinna Risto	valtuutettu	
Nieminen Pinja	valtuutettu	
Nores Mia	valtuutettu	
Nurminen Minna	valtuutettu	
Partanen Henna	valtuutettu	
Peltoniemi Noora	valtuutettu	
Poutala Mika	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Kotti Tuukka
Puntila Päivi	valtuutettu	
Rodriguez Elina	valtuutettu	
Saarentaus Elina	valtuutettu	
Saita Maria	valtuutettu	
Salovaara Taru	valtuutettu	
Sammallahti Tere	valtuutettu	saapui klo 16.28 § 163
Sarasmaa Aleksi	valtuutettu	
Seppälä Peppi	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Löyttyniemi Meri
Sielo Susanna	valtuutettu	
Sistonen Markku	valtuutettu	
Stenvall Nora	valtuutettu	
Särkijärvi Jouni J.	valtuutettu	
Taussi Liina	valtuutettu	
Tiitinen Helena	valtuutettu	
Valkeapää Terhi	valtuutettu	
Vanhanen Joel	valtuutettu	
Vehmanen Emma-	valtuutettu	
Stina		
Vuornos Henrik	valtuutettu	tilalla varavaltuutettu Blomqvist-Kakko Minea
Värmälä Johanna	valtuutettu	
Lähdesmäki Patrik	nuorisovaltuuston varaedustaja	
Mykkänen Kai	kaupunginjohtaja	
Narvo-Akkola Merja	kasvun ja oppimisen toimialajohtaja	saapui klo 16.30 § 163

Isotalo Olli	Kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Konttas Ari	rahoitusjohtaja
Pajakoski Johanna	viestintäjohtaja
Jyrkkä Maria	taloussuunnittelujohtaja
Ala-Aho Virpi	kaupunginreviisori
Aaltonen Matti	juristi
Majuri Jouni	kaupunginsihteeri, sihteeri

Allekirjoitukset

Saara Hyrkkö
puheenjohtaja

Jouni Majuri
sihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Isto Havu
pöytäkirjantarkastaja

Taru Salovaara
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Tämä pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa 10.12.2025

Käsitellyt asiat

Pykälä nro	Liite nro	Kokousasian otsikko	Sivu
§ 161		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen	6
§ 162		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	7
§ 163	1 - 6	Vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen	8
§ 164		Kokouksessa jätetyt aloitteet ja kysymykset	21

§ 161

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Selostus

Valtuusto oli kutsuttu koolle puheenjohtajan allekirjoittamalla 27.11.2025 päivätyllä jäsenille toimitetulla kokouskutsulla.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

7/24

Valtuusto

§ 162

04.12.2025

§ 162

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Isto Havu ja Taru Salovaara.

.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

8/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

Asianumero 1117/02.02.00/2025

Valtuusto 04.12.2025 § 163

§ 163

Vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksyminen

Valmistelijat / lisätiedot:

Jyrkkä Maria

Skyttä Samuli

etunimi.sukunimi@espoo.fi

Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman 2027-2028 liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö ja asukaskohtaisen lainakannan kehitys on joka tapauksessa toteutumassa Espoo-tarinassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Rahaston tuottojen käyttöä voidaan korvata myös talousarvion ylittävillä muilla rahoitustuotoilla,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2025 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

9/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

Käsittely

Puheenjohtaja Hyrkkö neuvottelutoimikunnan puheenjohtaja Vehmasen kannattamana ehdotti, että asia käsitellään valtuuston neuvottelutoimikunnassa hyväksytyn käsittelyjärjestyksen mukaan, eli seuraavasti:

1. Kaupunginjohtajan katsaus
2. Kaupunginvaltuuston neuvottelutoimikunnan puheenjohtajan puheenvuoro
3. Ryhmäpuheenvuorot ryhmien suuruusjärjestyksessä (Kok., Vihr., SDP, SFP, PerusS, Vas. KD, Kesk., Lib.)
4. Yleiskeskustelu
5. Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta päättäminen
6. Talousarvioon esitetyt toivomukset käsitellään valtuuston kokouksessa 8.12.2025, eli ne jätetään pöydälle 4.12.2025

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan käsittelyjärjesteyshdotuksen.

Kajava Grönroosin kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen 3.5:

Lisäys:

Yksityisrahoitteisissa kerrostalohankkeissa viranhaltijan esityksiin maankäyttö- ja tontinluovutussopimuksista lähtökohtaisesti ehto myydä asunnoista vähintään 80% suoraan kuluttajille

Lisäys:

Uusien kerrostaloaloitusten vähimmäiskeskkipinta-alaksi 48m².

Lisäys:

Vähintään 55% uusista asuntoaloituksista tulee olla yksityisomisteista asuntotuotantoa.

Lisäys:

Kuullaan asukkaita jatkossa jo ennen kuin kaavoitusta aletaan valmistella.

Lisäys:

Teetetään Niittykummun kaavoituksen väliarviointi riippumattoman asiantuntijatahon toimesta. +50 000 €

Poisto:

Matinkylä-Leppävaara -raitiotiehanke suunnitteluraha -3 M€ Muutos:

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

10/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

Pienennetään Kivenlahden kentän huoltorakennuksen ja uimarannan pukutilojen yhteenlaskettua budjettia -1,9 M€

Poisto:

Espoolaistentalon suunnitteluraha -3 M€.

Poisto:

Lopetetaan vieraiden äidinkielen kouluopetus -1,75 M€/v.

Lisäys:

Panostetaan kouluruokaan ottaen huomioon oppilaiden toivomukset +0,65 M€/v.

Muutos:

Espoo ei osallistu ulkomaisen työvoiman rekrytointiin ja poistetaan maahanmuuttajien rekrytointimalli sekä Talent Espoo 2026-28: -1,42 M€/v.

Lisäys:

Espoo panostaa yritysysteistyössä oppisopimuskoulutukseen ja osa-aikatyömahdollisuuksien lisäämiseen.

Lisäys:

Painotetaan kotouttamiskoulutuksissa tyttöjen oikeuksia ja sukupuolten tasapuolista kohtelua kasvatuksessa ilman sukupuolitettuja roolimalleja.

Poisto:

Maksullisen pysäköinnin laajentaminen +1,4 M€/v.

Poisto:

Pysäköintimaksujen korotus 50c/h +0,5-0,9 M€/v.

Poisto:

Hulevesimaksut 2026-28 +1,615 M€/v.

Lisäys:

Poistetaan valtuustoryhmien ryhmäraha -90 000 €/v.

Muutos:

Jätetään perustamatta Espoon kulttuurikeskuksen johtajan vakanssi ja vähennetään Espoon kaupungin juristin virkoja, joita nykyään 25: -0,3 M€/v.

Lisäys:

Selvityskohteisiin Träskändan kartanon pesularakennus.

Nurminen Saarentauksen kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 3.4.

Espoo selvittää, mitkä ovat sellaiset kaupungin toiminnan vaikutukset, joista ulkoisvaikutuksia ei mitata ja selvittää onko tarkoituksenmukaista ottaa käyttöön uusia arviointimalleja etenkin talousarvion yhteydessä.

Hopsu Karimäen kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 3.2.

Valtuusto toivoo, että useiden eri A1-kielten valintamahdollisuuksia laajennetaan Espoon eri osien kouluihin budjetin puitteissa.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

11/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

Hopsu Karimäen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 3.3.

Valtuusto toivoo, että Träskändan kartanon tulevan käyttötarkoituksen ja remontin suunnittelussa selvitetään myös vaihtoehto, jossa kaupunki omistaa kartanon ja tilojen kuntalaiskäyttö mahdollistuu.

Immonen Karimäen ym. kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 3.1.

Valtuusto toivoo, että Espoon kaupunki etenee määrätietoisesti kohti sukupuolitietoisien budjetoinnin käyttöönottoa jokaisella toimialalla.

Nevanlinna Tiina Elon kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 3.6.

Valtuusto toivoo, että Hiilineutraali Espoo 2030 -tiekartan edistämisessä kiinnitetään erityistä huomiota niihin hiilineutraaliuden saavuttamisen vaatimiin toimiin, joiden toteuma on jäljessä tavoitteesta.

Nevanlinna Tiina Elon kannattamana teki seuraavan toivomuksen: 3.7.

Valtuusto toivoo, että kaupungin kehittämisessä rakentamista ohjataan pois arvokkailta luontoalueilta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja luonnon kokonaisheikentymättömyyden saavuttamiseksi Luontoviisas Espoo -tiekartan ja kaupungin strategian mukaisesti.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja esitti yhteenvedon kokouksessa tehdyistä muutos- ja toivomusehdotuksista ja totesi, että nyt käsitellään muutosehdotus ja edelleen, että asiaan tehdyt toiveet pöydätään ja niistä päätetään (hyväksytään tai hylätään, tarvittaessa äänestetään) talousarvion ja taloussuunnitelman tultua hyväksytyksi, valtuuston seuraavassa kokouksessa 8.12.2025. Toivomuksista ei siis enää keskustella 8.12.2025.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan yhteenvedon ja toivomuksia koskevan pöydällepanoehdotuksen.

Äänestys Kajavan muutosehdotuksesta 3.5

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Kajavan ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 71 äänellä 4 ääntä vastaan hylkäsi Kajavan ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Espoon kaupunki	Pöytäkirja	12/24
Kaupunginhallitus	§ 328	10.11.2025
Kaupunginhallitus	§ 340	24.11.2025
Valtuusto	§ 163	04.12.2025

Päätös

Valtuusto

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin.

Asiaan tehdyt toivomukset jätettiin yksimielisesti pöydälle 8.12.2025 kokoukseen.

Selostus

Vuoden 2026 talousarvio- ja taloussuunnitelman lähtökohdat

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2028 perustuu Espoo-tarinan keskeisiin linjauksiin, valtuuston 20.10.2025 päätökseen vuoden 2026 talousarvion sekä vuosien 2027–2028 taloussuunnitelman kehyksestä sekä kiinteistöveroprosenteista vuodelle 2026. Taloussuunnitelmavuosien verotulojen ja valtionosuuksien arviot on tehty 9/2025 Kuntaliiton päivittämän verokehikon sekä valtiovarainministeriön valtionosuus- ja painelaskelmien pohjalta.

Espoo tarinassa linjatut tavoitteet talouden kestävydestä edellyttävät erityisesti taloussuunnitelmakauden vuosien 2027 ja 2028 uudelleen tarkastelua. Työ talouden tasapainottamiseksi tulee käynnistää heti vuoden vaihteen jälkeen, jolla varmistetaan tarvittavien hyötyjen saavuttaminen tarvittavassa aikataulussa.

Yleinen talouskehitys hidasta - kuntien taloustilanne vaikea

Valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous on toipunut hitaasti, mutta merkkejä nopeammasta kasvusta on näkyvissä. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa, mutta epävarmuuden takia ostovoima ei ole ohjautunut kulutukseen. Julkisyhteisöjen alijäämä ja talous sen sijaan ovat syvässä rakenteellisessa epätasapainossa. Ennustettu talouskasvu ei kykene vakauttamaan velkaa pidempiaikaisesti tai kääntämään sitä alenevalle uralle.

Kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina vuonna 2026. Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden kustannuksia selvästi. Tämä lisää kustannuspaineita kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri. Samoin kuluja lisää vuoden alusta

voimaan tullut TE-palvelu-uudistus, jossa laajennettiin kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista.

Suomen bruttokansantuotteen (BKT) ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia vuonna 2025. Vuosina 2026–27 BKT:n ennustetaan kasvavan 1,4 ja 1,7 prosenttia vuodessa.

Ensi vuodelle valtiovarainministeriö ennustaa kuntien verotulojen kasvavan runsaasti, 5,2 prosenttia verrattuna kuluvaan vuoteen. Verotulojen odotetaan kasvavan suhdannetilanteen kohentuessa, mutta runsaassa kasvuodotuksessa on myös omat riskinsä. Lisäksi valtiontalouden tulevat sopeutustoimet heijastuvat myös kuntien talouteen negatiivisesti.

Kuntahallinnon rahoitusasema oli viime vuonna noin 900 milj. euroa alijäämäinen. Sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkistukset ja indeksisäästöt pienensivät kuntien valtionosuuksien määrää samalla, kun käyttötalouden menot ja investoinnit kasvoivat ja verorahoitus oli heikkoa. Kuntahallinnon tilanne näyttää tulevina vuosina menojen ja tulojen kasvavan epätasapainon vuoksi entistä haastavammalta. Kuntahallinnon mittavat alijäämät vuosina 2026–29 edellyttävät merkittäviä sopeutustoimia kunnissa tulevina vuosina.

Valtionosuusuudistuksella ei tule siirtää Espoon verorahoitusta muualle – vaikutukset kohdistuisivat lapsiin ja nuoriin

Valtiovarainministeriön laskelmat osoittavat väestörakenteen ja kuntasektorin muutoksen valtakunnan tasolla, mutta Espoon osalta tilanne on hyvin poikkeava. Sote- ja pelastustoimen uudistus muutti kaupunkien rahoituspohjaa ja erityisesti Espoolle muutos on ollut merkittävä. Espoolta leikattiin sote-uudistuksen yhteydessä n. 200 milj. euroa enemmän verotuloja kuin mitä sote-palvelujen järjestämiseen käytettiin rahoitusta. Tätä verotulojen liiallista leikkausta valtio on korvannut sote-muutosrajoittimella ja siirtymätasauksella (sote-erät), mutta ne korvaavat menetetyistä rahoituksesta vain osan, n. 60 %. Muutosrajoitin on lisäksi staattinen, eikä sitä koroteta väestönkasvu- tai indeksiperusteisesti. Näin ollen Espoo menettää liikaa leikatun verotulon lisäksi myös verotulojen kasvun, koska staattinen sote-erä ei kehity verotulojen tavoin.

Sote-eriä ei tule rinnastaa peruspalvelujen valtionosuuteen. Sote-erät ovat verotulomenetyksen kompensatioerä, jolla valtion päättämiä verotukseen tehtyjä muutosten vaikutuksia kompensoidaan ja joihin kunnat eivät omilla toimillaan voi vaikuttaa. Sote-erät ovat Espoolta liikaa leikatun verotulon osittaista palautusta, ei todellista valtionosuutta, jolla valtio osallistuu palveluiden rahoittamiseen. Leikkaamalla sote-eriä osana peruspalvelujen valtionosuutta, aiheutetaan moninkertainen tulonsiirto Espoolta muualle. On kohtuutonta, että espoolaiset lapset ja nuoret joutuisivat kärsimään

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

14/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

siitä, että sote-uudistuksen rahoitusmalli toteutettiin erityisesti Espoon osalta kestävämmällä tavalla

Väestönkasvu sekä erityisesti lasten ja nuorten määrän kasvu keskittyy Espooseen ja muihin isoihin kaupunkeihin. Suurten kaupunkien tulee kyetä vastaamaan kasvavan ja monimuotoistuvan väestön tuomiin haasteisiin ja palvelutarpeisiin.

Espoon väestönkasvu jatkuu voimakkaana

Espoon väestönkasvu jatkuu edelleen voimakkaana. Vuonna 2024 väestömäärä kasvoi yli 6 900 asukkaalla. Kuluvana vuonna väestönkasvun ennakoitaan olevan 5 840 jolloin asukasmäärä vuoden lopussa olisi 326 780.

Espoon vuoden 2025 pitkänajan väestöennusteen mukaan väestönkasvu jatkunee vielä keskimääräistä nopeampana seuraavat vuodet, vaikka onkin jatkossa hieman vuosia 2022 ja 2023 hitaampaa. Kymmenessä vuodessa eli vuoden 2035 loppuun mennessä Espoon väestömäärä kasvaa ennusteen mukaan 393 060 asukkaaseen. Tämä kehitys tarkoittaisi 72 130 asukkaan lisäystä vuosien 2025–2035 välillä eli keskimäärin 6 560 asukkaan lisäystä vuosittain.

Valtuuston kehyspäätökseen jälkeen tehdyt tarkennukset

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys noudattaa valtuuston 20.10.2025 hyväksymää kehystä tietyin tarkennuksin. Tarkennusten myötä tilikauden tulos ei ole enää negatiivinen ja kokonaisvaikutus on 5,8 milj. euroa tulosta parantava. Vuoden 2026 tilikauden tulos on muutosten jälkeen n. 0,8 milj. euroa. Lainantarve vähentyi muutokset huomioiden 21 milj. euroa kaudella 2026–2028.

Kaupunginjohtajan esitykseen on lisätty hulevesimaksujen perintä asemakaavoitetuilla alueilla kattamaan hulevesien hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi tuloja on lisätty pysäköintimaksujen laajentamiseen.

Käyttötalouden menoihin on tehty pieniä tarkennuksia ja muutoksia, joiden kokonaisvaikutus on 0,2 milj. euroa vuonna 2026. Uimaopetukseen intensiiviohjelmaan, Espoo-tuntien turvaamiseen ja lukiokoulutuksen oppimiseen tukeen on lisätty määrärahoja. Lisäysten mahdollistamiseksi on vastaavasti tehty määrärahavähennyksiä konsernihallintoon, kulttuuriin sekä ympäristö- ja rakennusvalvontaan. Näiden lisäksi on myös tehty teknisiä muutoksia, tarkennettu investointien poistoja sekä päivitetty lisälainantarve.

Talouden epätasapaino jatkuu – palveluihin panostetaan vaikeasta taloustilanteesta huolimatta

Toimintatuotot pienentyvät vuoden 2025 talousarviosta n. 4 prosenttia. Maankäyttösopimusten maksutuloja tuloutetaan arviolta 22 milj. euroa vähemmän kuin 2025. Maanmyynnin suhdanteen arvioidaan vaikuttavan maanmyynnin tuloihin ja myyntituottojen jäävän alhaisemmaksi. Talousarviossa myyntituloihin on budjetoitu 15 milj. euroa vuodelle 2026 ja 40 milj. euroa vuodelle 2027. Myös HSL:n infrakorvaustulot pienenevät.

Toimintamenot kasvavat noin 3,6 prosenttia vuoden 2025 talousarviosta. Kaupungin henkilöstömäärä kasvaa ja henkilöstökuluihin varataan 22 milj. euroa lisää. Henkilösivukuluja kasvattavat myös nouseva työttömyysvakuutusmaksu sekä eläkemaksuissa kuntien tasausmaksu, joiden nousu on yli 3 milj. euroa

Tiloihin liittyvät ulkoiset vuokra- ja vastikekulut kasvavat 3,4 prosenttia. Lisäksi erityisesti palvelujen ostojen kustannukset, joissa muun muassa asiantuntijapalveluiden kustannukset sekä kotikuntakorvaukset ovat kasvussa.

Palvelujen järjestämisen nettokustannukset, eli toimintakatteen alijäämä heikkenee vuoden 2025 tasosta 96 milj. euroa, 8,9 prosenttia.

Vuonna 2026 verotuloja arvioidaan tilitettävän yhteensä 891 milj. euroa, joka on 58 milj. euroa ja 6,9 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Valtionosuuksia kertyy 474 milj. euroa, joka on 20 milj. euroa ja 4,3 prosenttia enemmän kuin 2025. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) yhteensä kasvaa 77 milj. euroa ja 6,0 prosenttia vuoden 2025 ennusteeseen nähden.

Espoon tuloveroprosentti vuonna 2026 on 5,3. Kunnallisverontuottoa arvioidaan kertyvän 562 milj. euroa, 6,3 prosenttia enemmän kuin kuluvana vuonna.

Yhteisöveroa arvioidaan tilitettävän yhteensä 143 milj. euroa, 5,6 prosenttia enemmän kuin 2025. Yhteisöverokanta laskee 20 prosentista 18 prosenttiin vuonna 2027. Tämän arvioidaan vähentävän kuntien yhteisöveroa 190 milj. euroa, joka kompensoidaan yhteisöveron kuntaosuutta nostamalla.

Kiinteistöveroarvio perustuu valtuuston päättämiin kiinteistöveroprosentteihin ja verohallinnon tilastoihin sekä rakentamisennusteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 185 milj. euroa, 10,1 prosenttia enemmän kuin 2025.

Talousarvion valtionosuusarviot perustuvat valtiovarainministeriön syyskuussa 2025 julkaisemiin ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin. Laskelman mukaan Espoon peruspalvelujen valtionosuus (ilman SOTE muutosrajoitinta ja siirtymätasausa) vuodelle 2026 on 293 milj. euroa, veromenetysten kompensatiot 22 milj. euroa, muutosrajoitin 116 milj. euroa ja siirtymätasaus 35 milj. euroa, yhteensä 467 milj. euroa.

Korko- ja rahoitustuottoja on arvioitu vuodelle 2026 yhteensä 42 milj. euroa. Korkokustannuksiksi oletetaan 13 milj. euroa ja muita rahoituskuluja 5 milj. euroa. Korkokustannusten arvioidaan kasvavan noin 15 milj. euroa suunnitelmakaudella. Vuonna 2026 vuosikatetta arvioidaan kertyvän 217 milj. euroa, 34 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Talousarviovuoden 2026 tulos on noin 0,8 milj. euroa. Valtionosuusuudistuksen vaikutuksia ei ole voitu arvioida lukuihin. Uudistuksen vaikutuksilla voi toteutuessaan olla merkittävä heikentävä vaikutus jatkovuosiin.

Mittavan investointiohjelman toteuttaminen jatkuu

Investointiohjelma pohjautuu voimassa olevaan investointiohjelmaan vuosille 2025–2034. Vuoden 2025 talousarvioneuvotteluissa lisätyt koulu- ja päiväkotikohteet on huomioitu ja ajoitettu suunnitelmiin. Päiväkotikohteita toteutetaan kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti tarjoamalla yksityiselle toimijalle. Valmistelussa arvioidaan vuosittain markkinatilannetta ja varhaiskasvatuksen tilatarpeen alueellista kehitystä.

Jatkovalmistelussa arvioidaan päiväkotikohteiden toteutusmuotoja kaupungin omana palvelutuotantona tai vaihtoehtoisesti yksityisen toimijan toteuttamana. Lähtökohtana on saavuttaa valtuuston asettama tavoite yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvattamisesta 35 %:iin. Tämä tarkoittaa 10 varhaiskasvatuskohteen kohdentamista ensisijaisesti yksityisille toimijoille. Tällä varmistetaan tarvittavien varhaiskasvatuspaikkojen toteuttaminen ja toisaalta investointitarpeen hillitseminen. Kaupunkitasoisella prosessilla ja toimenpiteillä varmistetaan edellytykset tavoitteen saavuttamiseksi.

Voimassa olevaan investointiohjelmaan on talousarviovalmistelussa tehty muutoksia, jotka kasvattavat investointiohjelmaa noin 230 milj. eurolla. Keskeisin muutos on päiväkotien peruskorjausohjelman tehdyt lisäykset 16 kohteen osalta.

Talousarvion ja -suunnitelman vuosien 2026–2028 investoinnit ovat yhteensä noin 1,2 mrd. euroa. Koko kaudelle 2026–2035 investoinnit ovat

yhteensä 2,8 mrd. euroa. Lisäksi kaupunki hankkii tiloja vuokraamalla tai PPP-projektityhtiömallilla noin 400 milj. eurolla kaudella 2026–2028. Vuonna 2026 kaupungin investoinnit ovat 400 milj. euroa ja vuokrakohteet 34 milj. euroa. Espoo-konserni investoi vuonna 2025 n. 638 milj. eurolla ja kauden 2026–2035 aikana yhteensä noin 5,0 mrd. eurolla

Kaupungin investointiohjelma on edelleen vahvasti etupainotteinen ja investointitaso korkea vuosina 2026–2028. Panostukset kaupungin kasvuun ja varhaiskasvatukseen ja opetuksen tilatarpeisiin mittavalla toimitilainvestointiohjelmalla, Kulttuurikeskuksen laajennus, Uimahallit, Tapiolan stadion sekä Kaupunkiradan rakentaminen painottuvat ohjelmakauden alkupuolelle ja pitävät investoinnit lähes 400 milj. euron tasolla.

Investointien tulorahoitusprosentti alhaisella tasolla

Kaupungin investointien tulorahoitusprosentti vuonna 2026 on 55. Vuosina 2026–2028 peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston arvioitua lisätuottoa on talousarviossa varattu käytettäväksi rahoitukseen 15 milj. euroa vuodessa. Käyttö voidaan korvata vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö ja asukaskohtaisen lainakannan kehitys on joka tapauksessa toteutumassa Espoo-tarinassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Rahastojen tuottojen käyttöä voidaan korvata myös talousarvion ylittävillä muilla rahoitustuotoilla. Korkean investointitason takia toiminnan ja investointien kumulatiivinen rahavirta on negatiivinen koko taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2026 rahavirta on 179 milj. euroa negatiivinen.

Kaupungin lainakanta kasvaa ilman toimenpiteitä

Vuonna 2026 toimintamenojen kasvu jatkuu palvelutarpeen lisääntyessä ja kustannustason noustessa, Palvelutilojen investoinnit, erityisesti koulu- ja päiväkotitilat sekä uimahallit, jatkuu edelleen suurella volyymillä ja kaupungin kasvu vaatii investointeja infrastruktuuriin. Kaupungin kasvua tukevia investointeja tehdään etupainoisesti suhteessa siihen, kuinka maanmyyntituotot sekä verotulot kertyvät.

Vuodelle 2026 on varattu lainanottovaltuutta 150 milj. euroa. Kaupungin lainakanta vuoden 2026 lopussa on arviolta 887 milj. euroa ja 2 657 euroa/asukas.

Ilman Espoo-tarinan talouden ankkuritavoitteiden edellyttämiä toimenpiteitä lainakanta kasvaisi 334 milj. eurolla taloussuunnitelmakaudella.

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

18/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

Konsernin lainakanta maan korkeimpia

Suurin osa Espoo-konsernin lainakannasta koostuu kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut kuntayhtymän vieraasta pääomasta. Uusista investoinneista Tapiolan stadionhanke toteutetaan lainarahalla, joka nostaa konsernin lainakantaa. Myös Keilaniemen Kalliopysäköinti toteutuessaan toteutettaneen lainarahalla. Konsernin lainakanta on vuonna 2026 noin 3 858 milj. euroa, joka on 11 556 euroa asukasta kohden. Lainakanta kasvaa vuoden 2025 ennusteesta 176 milj. euroa

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.11.2025 § 328

Päätösehdotus

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman 2027-2028 liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on edullisempaa kuin rahastojen käyttö. Rahaston purku voidaan korvata talousarvion ylittävillä rahoitustuotoilla,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2025 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

19/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana ehdotti, että kaupunginhallitus päättää jättää asian pöydälle valtuuston neuvottelutoimikunnan lausuntoa varten.

Keskustelun pöydällepanosta päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska pöydällepanoehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti jättää asian pöydälle valtuuston neuvottelutoimikunnan lausuntoa varten.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.11.2025 § 340

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

hyväksyy liitteenä olevan talousarviokirjan mukaisesti vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman 2027-2028 liitteineen,

2

hyväksyy liitteeltä ilmenevät päätösehdotukset valtuutettujen raha-asia-aloitteisiin ja toteaa aloitteet loppuun käsitellyiksi,

3

oikeuttaa kaupunginjohtajan korvaamaan talousarvioon merkityn peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahaston tuottojen 15 milj. euron käytön vastaavan suuruisella lainanotolla, jos lainanotto on

Espoon kaupunki

Pöytäkirja

20/24

Kaupunginhallitus

§ 328

10.11.2025

Kaupunginhallitus

§ 340

24.11.2025

Valtuusto

§ 163

04.12.2025

edullisempaa kuin rahastojen käyttö ja asukaskohtaisen lainakannan kehitys on joka tapauksessa toteutumassa Espoo-tarinassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Rahaston tuottojen käyttöä voidaan korvata myös talousarvion ylittävillä muilla rahoitustuotoilla,

4

oikeuttaa teknisen lautakunnan jatkamaan vuoden 2025 talousarviossa erikseen nimettyjen keskeneräisiksi jäävien kiinteiden rakenteiden ja laitteiden rakentamista tai rakennuttamista niille aiemmin osoitettujen kokonaismäärärahojen rajoissa,

5

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään talousarvioon ja taloussuunnitelmaan valtuustokäsittelystä aiheutuvat sekä muut talousarvion oikeellisuutta, informatiivisuutta tai kieliasua parantavat muutokset ja tarkennukset, jotka eivät poikkea hyväksytyn talousarvion ja taloussuunnitelman sisällöstä, eivätkä oleellisesti muuta tuloslaskelman tilikauden tulosta eikä rahoitusosaa.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Talousarvio 2026 sekä taloussuunnitelma 2027-2028
- 2 Vastaukset vuoden 2026 talousarvioon liittyviin raha-asia-aloitteisiin
- 3 Neuvottelutulos muutosesitykset 2026-2028
- 4 Pöytäkirjamerkinnot
- 5 Neuvottelumuutoksilla päivitetty tuloslaskelma
- 6 Äänestyslista § 163

Oheismateriaali

Tiedoksi

§ 164

Kokouksessa jätetyt aloitteet ja kysymykset

Selostus

Hallintosäännön I osan 1 luvun 7 §:n mukaisina aloitteina on jätetty seuraavat aloitteet:

- Valtuustoaloite: Digitaalinen kotiseutumateriaali espoolaisille lapsille ja nuorille (Halkosaari Tommi)
- Valtuustoaloite: Sisukas-malli käyttöön Espoon päiväkodeissa ja kouluissa (Hietanen-Tanskanen Ira)

Lisäksi puheenjohtaja totesi, että kokouksen aikana oli jätetty 2 kpl valtuustokysymyksiä:

- Valtuustokysymys työllisyyspalveluissa toteutettavasta yhteistyöstä ja toiminnan kehittämisestä (Värmälä Johanna)
- Valtuustokysymys järjestöjen toimitiloista ja kaupungin tuesta järjestöille (Värmälä Johanna)

Päätös

Valtuusto:

Puheenjohtajan ehdotukseen yhtyen valtuusto yksimielisesti lähetti aloitteet ja kysymykset kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 161, § 162, § 164

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 163

Kunnallisvalitus

Edellä mainittuihin päätöksiin haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Muutosta päätöksiin haetaan Helsingin hallinto-oikeudelta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua päätöksen lähettämisestä tai saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on julkaistu, ei oteta lukuun valitusaikaa laskettaessa.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen omakätisesti allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Helsingin hallinto-oikeudelle osoitteella:

Helsingin hallinto-oikeus, kirjaamo
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000
Telekopio: 029 56 42079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi
Virastoaika: 8.00 – 16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa ennen valitusajan päättymistä myös telekopiona tai sähköpostilla. Määräajassa toimitettava asiakirja on lähetettävä ennen määräajan päättymistä lainkäyttöviranomaiselle siten, että asiakirja on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä.

Valituksen käsittelyn maksullisuus

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua tuomioistuinmaksulain (1020/2024) nojalla. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa valitusviranomaiselta sekä tuomioistuinlaitoksen sivustolta.